

Oikaisuvaatimus kaupunginhallituksen päätöksestä (9.9.2024, § 258), esteellisyyttä koskevat väitteet

KH 02.12.2024 § 368
47/01.04.01/2024

Valmistelija

Hallintojohtaja Elina Amnell-Holzhäuser

Loviisan kaupunginhallituksen 9.9.2024 tekemästä, asianajolaskua koskevasta, päätöksestä § 258 on 23.9.2024 tehty oikaisuvaatimus. Oikaisuvaatimusaika on ollut 12.9.–3.10.2024, joten oikaisuvaatimus on tehty säädetyssä määräajassa ja otetaan siten tutkittavaksi.

Oikaisuvaatimusta koskeva asia sisältyi kaupunginhallituksen 4.11.2024 pidetyn kokouksen esityslistalle, mutta esittelijä poisti asian kokouks käsittelystä.

Asian käsittelyn rajaaminen

Oikaisuvaatimukseen sisältyy väitteet kaupunginhallituksen jäsenen Mia Heijnsbroek-Wirénin ja kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtajan Petri Hakasaaren esteellisyydestä osallistua asian käsittelyyn.

Hallintolain 29 §:n mukaan virkamies ratkaisee itse kysymyksen esteellisyydestään ja monijäsenisen toimielimen jäsenen ja esittelijän esteellisyydestä päättää toimitielin. Jäsen tai esittelijä saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain, jos toimitielin ei olisi ilman häntä päätösvaltainen eikä hänen tilalleen ole ilman huomattavaa viivytystä saatavissa esteetöntä henkilöä.

Siten esteellisyysväitteiden kohteena olevat eivät lähtökohtaisesti voi olla läsnä käsiteltäessä kysymystä heidän esteellisyydestään.

Tästä johtuen kaupunginhallituksen päätöksestä 9.9.2024, § 258, tehty oikaisuvaatimus käsitellään siten, että oikaisuvaatimuksen esteellisyysväitteet ratkaistaan erikseen ja oikaisuvaatimuksen muut vaatimukset omana asianaan.

Tämä asia koskee vain oikaisuvaatimuksessa esitettyjä esteellisyysväitteitä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan kaupunginhallituksen päätöksen oikaisemista ja asian uudelleen ratkaisemista. Vaatimuksena on, että kaupunginhallituksen tulee esittää asianosaiselle palvelun tilanneelle 5 890,00 euron maksuvaatimus. Perusteluna on muun ohella esitetty, että kaupunginhallituksen 9.9.2024 kokouksessa päätöksentekoon on osallistunut Mia Heijnsbroek-Wirén, joka on toiminut asianosaisen avustajana 7.12.2023 kyseisessä oikeustapauksen liittyvässä asiassa sitä käsiteltäessä ollen täten nyt esteellinen käsittelemään ja päättämään tätä asia. Samoin Petri Hakasaari on osallistunut asian käsittelyyn läsnäolo- ja puheoikeudella, vaikka on mahdollisesti ollut sopimassa laskun maksajaan liittyvässä palaverissa entisen kaupunginjohtajan kanssa.

Kaupunginhallituksen päätös 9.9.2024, § 258

Kaupunginhallitus on 9.9.2024 käsitellyt asianajolaskua koskevaa asiaa § 258. Kaupunginhallitus päätti, ettei asianosaiselle esitetä maksuvaatimusta, määrältään yhteensä 5 890,00 euroa.

Kaupungille oli tullut Lakiasiaintoinmisto Anna-Karin Mickwitz Oy:ltä 3/2024 mainitun suuruinen asianajolasku, jonka vt. kaupunginjohtaja kiisti perusteettomana. Koska ilmeni, että kaupungin palveluksessa oleva oli tehnyt kyseisen toimeksiannon, maksettiin lasku ilmeisten viivästysseuraamusten välttämiseksi. Tämän jälkeen toimeksiannon tekemisen perusteita jatkoselvitetiin kuulemalla asianosaista sekä toimeksiannosta mahdollisesti tienneitä. Saadun selvityksen perusteella kaupunginhallitus päätti, ettei maksuvaatimusta asianosaiselle esitetä ja asianajotoimeksiannosta aiheutunut kulu jää siten kaupungin vahingoksi.

Asian käsittelyssä esteellisyydestä ilmoitti jäsen Juha Karvonen ja esteellisyyden perusteena oli hallintolain 28 §:n 1 kohta, asianosaisjäävi.

Esteellisyysväitteiden arviointi

Esteellisyydestä säädetään hallintolaissa ja kuntalaissa. Hallintolain 27 §:n mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. Mitä virkamiehen esteellisyydestä säädetään, koskee myös monijäsenisen toimielimen jäsentä ja muuta asian käsittelyyn osallistuvaa sekä tarkastuksen suorittavaa tarkastajaa.

Esteellisyyserusteet ilmenevät hallintolain 28 §:stä, jonka 2. kohdan mukaan henkilö on esteellinen, jos hän tai hänen läheisensä avustaa taikka edustaa asianosaista tai sitä, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa. 7. kohdan mukaan esteellisyys syntyy myös, jos luottamus henkilön puolueettomuuteen muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Hallintolain 29 §:n mukaan virkamies ratkaisee itse kysymyksen esteellisyydestään ja monijäsenisen toimielimen jäsenen ja esittelijän esteellisyydestä päättää toimielin. Jäsen tai esittelijä saa osallistua esteellisyyttään koskevan asian käsittelyyn vain, jos toimielin ei olisi ilman häntä päätösvaltainen eikä hänen tilalleen ole ilman huomattavaa viivytystä saatavissa esteetöntä henkilöä.

Kuntalain 97 §:n 2. momentin mukaan muun luottamushenkilön, tilintarkastajan sekä kunnan viranhaltijan ja työntekijän esteellisyydestä säädetään hallintolain 27–30 §:ssä. 5. momentin mukaan esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään. Henkilön on lisäksi toimielimen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa.

Mia Heijnsbroek-Wirénille ja Petri Hakasaarelle, joihin esteellisyysväitteet kohdistuvat, on varattu tilaisuus lausua mielipiteensä väitetystä esteellisyydestä.

Mia Heijnsbroek-Wirén on lausunut, ettei ole ollut esteellinen käsittelemään kaupunginhallituksen 9.9.2024, § 258, asiaa ja, että esteellisyys on tarkistettu ennen käsittelyä.

Petri Hakasaari on lausunut seuraavaa: Asia koski sitä, esitetäänkö maksuvaatimus asianosaiselle. Petri Hakasaari on kuullut asiasta (viittaus laskuun) ensimmäisen kerran Raatihuoneen tapaamisessa 12.4.2024, kun laskua esitettiin asianosaiselle. Hän ei ole tuolloin eikä sen jälkeen ollut hyväksymässä tai hyväksymättä jättämässä ko. maksuvaatimusta eikä

hänellä olisi siihen ollut edes kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtajana valtuuksia. Petri Hakasaari katsoo, ettei kokouksessa käsitelty asia ole koskenut millään tavalla häntä tai hänen toimintaansa eikä hän katso olleensa esteellinen osallistumaan asian käsittelyyn 9.9.2024.

Oikaisuvaatimuksessa Mia Heijnsbroek-Wirénin esitetään olleen esteellinen hänen toimittuaan asianosaisen avustajana "kyseiseen oikeustapaukseen liittyvässä asiassa". Esteellisyysväitteen osalta todetaan, että asiamiesjävyys syntyy, jos henkilö toimii asianosaisen avustajana, edustajana, asiamiehenä tai laillisena edustajana käsiteltävänä olevassa hallintoasiassa. Oikeuskirjallisuuden (Esteellisyys hallinnossa, s. 291) mukaan esteellisuuden katsotaan rajoittuvan pelkästään siihen asiaan, jossa henkilö toimii avustajana tai edustajana. Henkilö ei siten ole esteellinen 28 §:n 2 kohdan perusteella, vaikka käsiteltävänä olevassa asiassa olisi asianosaisena henkilö, jota hän olisi edustanut tai edustaa toisessa hallintoasiassa. Valmistelija ei ota kantaa oikaisuvaatimuksessa mainittuun ajankohtaan 7.12.2023, koska oikaisuvaatimuksesta ei ilmene, mikä tilaisuus tai tapahtuma on ollut mahdollisesti kyseessä. Ajankohdan osalta kuitenkin todetaan, että kaupunginhallituksen 9.9.2024 käsittelemä asia § 258 on tullut vireille vasta maaliskuussa 2024 kaupungin saatua lakiasiantoimistosta laskun.

Kaupunginhallituksen 9.9.2024, § 258, pöytäkirjan perusteella Mia Heijnsbroek-Wirén ei ole ilmoittanut esteellisyydestä eikä toimitin ole todennut häntä esteelliseksi. Asia, jonka käsittelyssä Heijnsbroek-Wirén on ollut läsnä, on koskenut maksuvaatimuksen esittämistä kyseisen hallintoasian asianosaiselle. Asian valmisteluaineisto ei sisällä viitteitä siitä, että Mia Heijnsbroek-Wirén olisi toiminut kyseisessä asiassa asianosaisen avustajana tai edustajana. Sillä, onko Mia Heijnsbroek-Wirén mahdollisesti toiminut asianosaisen avustajana tai edustajana jossakin toisessa hallintoasiassa, ei ole merkitystä ratkaistaessa sitä, onko hän esteellinen hallintolain 28 §:n 2. kohdan perusteella kaupunginhallituksen 9.9.2024 käsittelemässä asiassa § 258.

Oikaisuvaatimuksessa esitetään Petri Hakasaaren osalta, että hän "on mahdollisesti ollut sopimassa laskun maksajaan liittyvässä palaverissa entisen kaupunginjohtajan kanssa". Perustelu jää epäselväksi, mutta ilmeisesti sillä viitataan asian käsittelyyn mahdollisessa aikaisemmassa vaiheessa. Kunnan päätöksenteossa tavallisesti samaa asiaa käsitellään useammassa toimitelmissä. Kunnallishallinnossa ei sovelleta ns. toisen asteen jääviä, jolloin asian käsittelyyn osallistuminen useissa eri toimitelmissä ei tee henkilöä esteelliseksi. Kuntalain 97 §:n 3. momentin perusteella ainoastaan se, jos luottamushenkilö on viranhaltijan asemassa tai muulla vastaavalla tavalla käsitellyt asiaa, aiheuttaa esteellisuuden. Jos kyse on toimimisesta koko ajan saman viranomaisen intressissä, esteellisyyttä ei synny, vaan kyse on eri ominaisuudesta. Asian valmisteluaineisto ei sisällä viitteitä siihen, että Petri Hakasaari olisi osallistunut asian käsittelyyn jossakin aikaisemmassa vaiheessa esteellisuuden synnyttävällä tavalla.

Hallintolain esteellisyysperusteet sisältävät myös yleislausekejävin (28 §:n 7. kohta), jonka mukaan henkilö on esteellinen, jos hänen puolueettomuutensa asian käsittelyssä muusta erityisestä syystä vaarantuu. Oikeuskirjallisuudessa (Esteellisyys hallinnossa, s. 342-343) muun erityisen syyn on oltava ulkopuolisen havaittavissa ja sen puolueettomuutta vaarantavan vaikutuksen tulee olla lähes samanasteinen kuin muiden esteellisyysperusteiden kohdalla. Yleislausekejävin arviointi perustuu tavallisesti useisiin esteellisuuden kannalta olennaisiin seikkoihin ja niiden muodostamaan kokonaisuuteen ja yhteisvaikutukseen yleisen

luottamuksen kannalta. Pelkkä epäluottamus henkilön toimintaan ei yksin perusta esteellisyyttä, vaan luottamuksen vaarantumiselle on oltava erityinen syy. Kaupunginhallituksen 9.9.2024, § 258, valmisteluaineistosta tai oikaisuvaatimuksesta ei ilmene sellaista, jonka nojalla Mia Heijnsbroek-Wirénin tai Petri Hakasaaren voitaisiin arvioida olevan esteellisiä myöskään hallintolain 28 §:n 7 kohdan perusteella.

Oikaisuvaatimuksessa ei ole tuotu esiin mitään sellaista perustetta, jonka nojalla Mia Heijnsbroek-Wirénin tai Petri Hakasaaren voitaisiin katsoa esteelliseksi kaupunginhallituksen 9.9.2024 käsittelemässä asianajolaskua koskevassa asiassa.

Oikaisuvaatimuksessa (siltä osin kuin väitteet koskevat esteellisyyttä) ei ole esitetty mitään sellaista perustetta, jonka vuoksi kaupunginhallituksen 9.9.2024 tekemää päätöstä § 258, tulisi muuttaa tai kumota päätös.

Liite nro 1:
Oikaisuvaatimus

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Tomas Björkroth
Ehdotus	Edellä mainituilla perusteilla kaupunginhallitus päättää todeta, ettei Mia Heijnsbroek-Wirén tai Petri Hakasaari ole olleet esteellisiä käsiteltäessä asianajolaskua koskevaa asiaa 9.9.2024, § 258, ja hylkää oikaisuvaatimuksen perusteettomana siltä osin kuin on kyse esteellisyyttä koskevista väitteistä.
Käsittely	<p>Mia Heijnsbroek-Wirén ilmoitti esteellisyydestä (peruste: hallintolain 29 §:n 2 mom., jäsen ei saa osallistua esteellisyyttään koskevan kysymyksen ratkaisemiseen) ja poistui kokoustilasta asian käsittelyn ajaksi klo 17.41–18.21. Mia Heijnsbroek-Wirénin tilalla asian käsittelyn ajan oli Katri Haverinen klo 17.41–18.21.</p> <p>Petri Hakasaari ilmoitti esteellisyydestä (peruste: hallintolain 29 §:n 2 mom., jäsen ei saa osallistua esteellisyyttään koskevan kysymyksen ratkaisemiseen) ja poistui kokoustilasta asian käsittelyn ajaksi klo 17.41–18.21.</p> <p>Juha Karvonen ilmoitti esteellisyydestä (peruste: asianosaisjäävi) ja poistui kokoustilasta asian käsittelyn ajaksi klo 17.41–18.21. Juha Karvosen tilalla asian käsittelyn ajan oli Jouni Malmivaara klo 17.41–18.21.</p> <p>Jäsen Kari Hagfors teki seuraavan muutosehdotuksen:</p> <p>Kaupunginhallitus toteaa, että Mia Heijnsbroek-Wirén ja Petri Hakasaari ovat olleet esteellisiä kaupunginhallituksen päätöksenteossa 9.9.2024, § 258, ja kaupunginhallitus hyväksyy siten oikaisuvaatimuksen.</p> <p>Meri Lohenoja kannatti Kari Hagforsin ehdotusta.</p> <p>Samuel Kauppi poistui kokouksesta klo 17.57–18.21.</p> <p>Pidettiin tauko klo 18.11–18.17.</p> <p>Suoritettiin äänestys:</p> <p>Pohjaehdotus JAA: 5 ääntä (Lotte-Marie Stenman, Katri Haverinen, Agneta Alm, Håkan Karlsson, Jouni Malmivaara)</p>

Kari Hagforsin muutosehdotus
EI: 2 ääntä (Kari Hagfors, Meri Lohenoja)
TYHJÄ: 2 ääntä (Stefan Thesslund, Satu Hämäläinen)

Pohjaehdotus voitti äänestyksen.

Päätös

Päätös pohjaehdotuksen mukainen.

Kari Hagfors jätti eriävän mielipiteen.